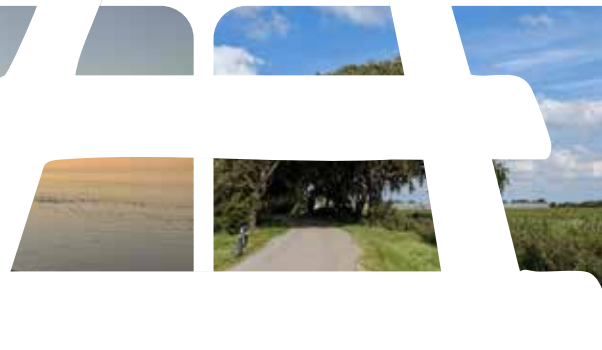

SPOARPAAD
troch it lân fan fisk en sjips

INHOUDSOPGAVE

Aanleiding	-----	Pagina 4
Uitwerking	-----	Pagina 6
Projectaanpak	-----	Pagina 9
Conclusie	-----	Pagina 26

Visie van DOM Barradiel, Fisk en Sjips

De Dorps Ontwikkelings Methode (DOM) Barradiel zet zich in voor de bevordering van de eigen leefomgeving met de pijlers cultuur, natuur en toerisme in de regio. Door het ontwikkelen en promoten van verschillende zelf bedachte initiatieven, streeft DOM Barradiel naar een duurzame en aantrekkelijke leefomgeving voor zowel inwoners als bezoekers. Hieronder volgt een visie gebaseerd op de unieke eigenschappen en projecten die zijn genoemd voor de dorpen Wijnaldum, Sexbierum/Pietersbierum, Oosterbierum en Tzummarum/Firdgum en Minnertsga.

Een van de kenmerkende initiatieven die de band met de regio benadrukt, is het concept van “fisk en sjips,” wat Fries is voor vis en chips. Dit verwijst naar de diepe verbondenheid van DOM Barradiel met zowel het land als de zee, waarbij de vis uit de zee en de aardappel van het land samenkomen. Dit

staat symbool voor de rijke wortels en de harmonieuze relatie tussen de natuurlijke elementen en de culinaire tradities van de regio.

De N393 dient als de hoofdadere tussen de dorpen, een moderne verbindingsweg die de gemeenschappen met elkaar verbindt en de toegang tot vele regionale activiteiten vergemakkelijkt. Langs deze route zijn aftakkingen te vinden die naar de zee leiden, een herinnering aan de historische visserijroutes die ooit het leven in deze dorpen bepaalden. De Hoarnestreek is de charmante route die parallel aan de N393 door het oude Friese zeelandschap snijdt. Vanuit de dorpen lopen de zogenaamde fiskerspaden, historische paden die de vissers van weleer naar de zee leidden. Deze paden zijn een testament van de sterke band tussen de dorpen en de zee, een verbinding die de bron van levensonderhoud en inspiratie was voor generaties bewoners.

De dorpen in Barradiel hebben zorgvuldig nagedacht over hoe ze de visie genaamd “fisk en

sjips” kunnen uitwerken. Elk dorp heeft unieke eigenschappen en initiatieven die bijdragen aan de bevordering van de leefomgeving en de culturele identiteit. De focus ligt op het benutten van lokale producten en tradities, evenals het versterken van de band met de natuur en de zee en met elkaar. De visie voor DOM Barradiel is gericht op het versterken van de kwaliteiten van de dorpen. Door in te zetten op de ontwikkeling van eigen ideeën, streeft DOM Barradiel naar een duurzame toekomst waarin zowel bewoners als bezoekers kunnen genieten van de rijke geschiedenis, natuur en activiteiten in de regio. Deze visie zorgt voor een verhoogde aantrekkelijkheid van de regio

als toeristische bestemming en verbetert de leefkwaliteit voor de gemeenschap.

Het project Spoorpaad is een initiatief van Harlingen, Midlum, Wijnaldum, Sexbierum/Pietersbierum, Oosterbierum/Klooster Lidlum, Tzummarum/Firdgum en Minnertsga. Een aantal betrokken inwoners van deze dorpen is met toewijding, inzet en commitment aan de slag gegaan en is zelf een zoektocht gestart onder coördinatie van de DOM Barradiel. Dit projectplan toont aan dat een kleine groep inwoners op basis van samenwerking grote resultaten kan behalen. Wij vertrouwen erop dat u dit in dezelfde geest zult lezen.

Inleiding

De DOM-groep Barradiel heeft het initiatief genomen om een bijzonder wandelproject te realiseren: een samenhangend netwerk van routes dat de oude spoorlijn tussen Harlingen en Minnertsgea nieuw leven inblaast. Het centrale onderdeel vormt een lange doorgaande wandelroute die beide gemeenten met elkaar verbindt. Vanuit de aanliggende dorpen sluiten afzonderlijke routes aan, die los te bewandelen zijn

maar ook samen een kralenketting vormen. Zo ontstaat een afwisselend geheel waarin historie, landschap en cultuur elkaar versterken. Waar de doorgaande route met bewegwijzering wordt gemarkeerd, worden wandelaars in de dorpen via een audio/visuele-wandel-app langs verhalen en bezienswaardigheden geleid. Het project, dat de naam "Spoarpaad" draagt, wil de historische spoorlijn opnieuw tot leven brengen en Harlingen, Midlum, Wijnaldum, Pietersbierum, Sexbierum, Oosterbierum, Tzummarum, Firdgum en Minnertsgea met elkaar verbinden in een eigentijdse culturele en toeristische ervaring.

Doelstellingen

- Realiseren van een wandelroute, waarbij we een blijvende meerwaarde creëren voor de inwoners van onze eigen regio (en secundair voor recreanten en toeristen die onze streek aandoen).
- (Her)beleving van de wandelroute “in het spoor van” de oude spoorlijn en Troch it lân fan fisk en sjips.
- Realiseren van een wandelverbinding over het water “de Ried”.
- Het in beweging brengen van de inwoners via een allerlei verschillende wandelverbinding tussen de dorpen.
- Promoten van culturele en historische bezienswaardigheden in de dorpen.
- Stimuleren van lokaal toerisme en economische groei.

PROJECTAANPAK

FASE 1: Realisatie van een wandelverbinding over de Ried.

- Onderzoeken van de technische en logistieke haalbaarheid van een verbinding over de Ried.
- Bepalen van de beste locatie en route.

- Opstellen van een gedetailleerde begroting voor de aanleg van de wandelverbinding.
- Onderzoeken vergunning traject en aansprakelijkheid. Overleg starten via Verken jouw idee.
- Financieringsmogelijkheden

De overgebleven spoorbrughoofden bij Wijnaldum

Tot nu toe hebben we verschillende aspecten van Fase 1 onderzocht. In een eerder onderzoek van dorpsbewoners over een mogelijke verbinding over de Ried is de mogelijkheid van een brug voor fietsers en wandelaar onderzocht. Dit onderzoek heeft opgeleverd dat deze verbinding te kostbaar is, voornamelijk door de zware constructie die nodig is en de nog aan te leggen verharde route door de landerijen. Ons onderzoek heeft zich daarom gericht op een wandelverbinding, waarbij geen verharde route nodig is.

Voor de wandelverbinding over de Ried hebben we in eerste instantie de haalbaarheid bestudeerd van de aanleg van een trekpontje over de Rie. Daarnaast hebben we potentiële locaties voor de wandelverbinding geïdentificeerd en routes uitgestippeld die zowel praktisch als aantrekkelijk zijn voor de wandelaars. Zie kaartje hieronder. De paarse route is de wandelroute die de Ried kruist. Met het oversteken van de Ried wordt de gemeentegrens overgestoken. Het is daarom een samenwerkingsproject met en van de gemeente Waadhoeke en Harlingen.

De rode cirkel markeert de oversteekplek over de Ried.
De zwarte cirkel markeert de plek van de oversteekplank met eenzijdige leuning over een slootje.

We hebben via het platform 'Verken jouw idee' feedback gekregen over welke vervolgstappen we samen met de gemeente Waadhoeke en Harlingen kunnen zetten. Het overleg met de beide gemeenten heeft het volgende opgeleverd.

- Het gemeentelijk overleg heeft geresulteerd in een negatief advies over de aanleg van een trekpontje. Dit in verband met aansprakelijkheid en onderhoud.
- De gemeenten stellen voor om een voetgangersbrug te realiseren.
- Unaniem akkoord van de DOMgroep-Barradiel voor de voetgangersbrug.

Voor fase 1 hebben we commitment van de gemeenten gekregen. Er ligt een toezegging van de gemeenten om de kosten voor en de aanleg van de brug voor hun rekening te nemen. De gemeente Waadhoeke neemt het initiatief voor een natuuronderzoek en de Gemeenteraden wordt gevraagd om een besluit te nemen over de realisatie. Voor de financiering van de wandelbrug wordt een

beroep gedaan op de regiodeal. Ter illustratie, twee voorbeelden van de beoogde wandelbrug:

FASE 2: Kralenkettingconcept.

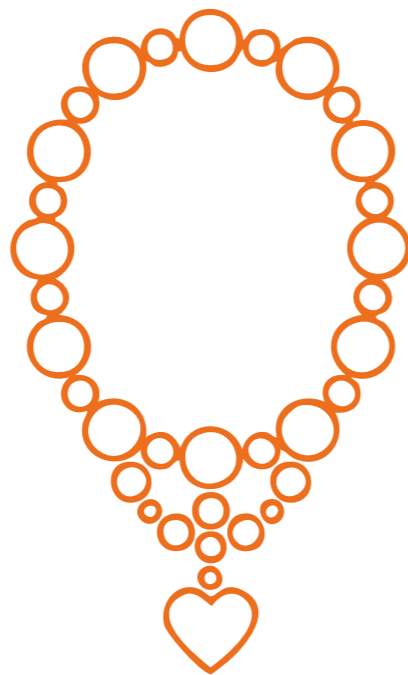
Fase 2 is de ontwerpfase van de routes.

De gemeente Waadhoeke (en Harlingen) heeft het streven om onze regio aantrekkelijker en toegankelijker te maken voor eigen inwoners en toeristen/recreanten. (waadhoeke.nl/ondernemen/beleid-voor-ondernemers). Bij het invullen van het kralenkettingconcept sluiten we bij dit streven aan en gaan we op zoek naar aantrekkelijke en soms ook verrassende routes voor de eigen inwoners en toeristen/recreanten.

We gaan als volgt te werk:

- Inventarisatie van de huidige route van de spoorlijn en identificeren van de dorpen en bezienswaardigheden die als kralen kunnen dienen.
- Ontwikkeling van een concept voor de kralenketting.
- Onderzoeken welke manier van bewegwijzering het beste past bij de doelgroep.

- Rustpunten op de route ontwikkelen.
- Voorbereiding van marketing- en promotiecampagnes om de culturele en toeristische waarde van de kralenketting te benadrukken.

In de verhalen bij de routes sluiten wij aan bij eigenschappen en historie van de streek. Dit gaat verder dan alleen het Spoorpaad. Niet voor niets is onze ondertitel: Troch it lân fan Fisk en Sjips. Met verhalen van onderop gebruiken we de kennis van het gebied en betrekken we de omgeving bij het idee "Spoarpaad". De verhalen vertellen wat je ziet in het landschap. We maken een selectie van verhalen over de streek en de historie.

We richten ons op twee facetten van de bewegwijzering:

1. Bewegwijzering "ruggegraat": route Harlingen-Minnertsga en Minnertsga-Harlingen (met informatieborden (+/- 10 langs meest vermeldingswaardige punten aan de route). Hufterproof paaltjes, met daarom aangegeven de richting. Elk dorp krijgt zijn eigen bewegwijzeringsbord(en) met daarop de info wat er is te zien.
2. Digitale-audio-tour. Uit respect voor het landschap en het verkeer (obstakels) zetten voor

de ommetjes in de dorpen in op meertalige digitale audio-visuele-wandelroutes. (Nederlands, Fries, Engels en als optie Duits). Het is mogelijk om tegelijkertijd de routeaanduiding en de info over de streek via de audio te faciliteren. Hiermee vergroten we voor de inwoners en toeristen de beleefmogelijkheden van de bewegingsroutes. Er kan gekozen worden voor verschillende ommetjes. Via de verschillende wandellussen, kunnen er extra verbindingen worden gemaakt tussen de dorpen. We hopen daarmee de inwoners te verleiden om een stukje extra te gaan wandelen. Voor de toeristen is het belangrijk om ook GPS coördinaten toe te voegen voor de borden en bankjes.

De doorgaande route en dorpswandelingen

Binnen het project Spoorpaad zijn er twee soorten wandelingen. Als eerste is er een route van Minnertsgea naar Harlingen over ongeveer 35 kilometer. Deze route verbindt de verschillende dorpen van de vroegere gemeente Baradeel aan elkaar én aan Midlum en Harlingen.

Langs deze doorgaande route worden routeschildjes geplaatst om wandelaars de weg te wijzen. Daarnaast krijgt elk dorp, dat aan het Spoorpaad ligt, een eigen dorpswandeling. Deze sluit aan op de hoofdroute, maar biedt binnen het thema van het Spoorpaad meer lokale informatie over het spoor, het dorp en de band met de zee en de landbouw.

De dorpswandelingen zijn uitsluitend te beleven via een audiotour. Tijdens deze wandeling hoort de deelnemer aanwijzingen voor de route en ook locatie gebonden verhalen, anekdotes en achtergrondinformatie over de omgeving. De audiotour werkt via een smartphone-app of ander apparaat

dat, op basis van GPS of een vooraf ingestelde route, automatisch de juiste geluidsfragmenten afspeelt.

Naast de gesproken verhalen biedt de app extra informatie in de vorm van foto's, kaarten, pictogrammen en andere visuele elementen. Zo kan elke wandelaar het Spoorpaad in eigen tempo beleven en ook per dorpswandeling op een toegankelijke manier meer te weten komen over de geschiedenis, cultuur en natuur van de dorpen langs de route.

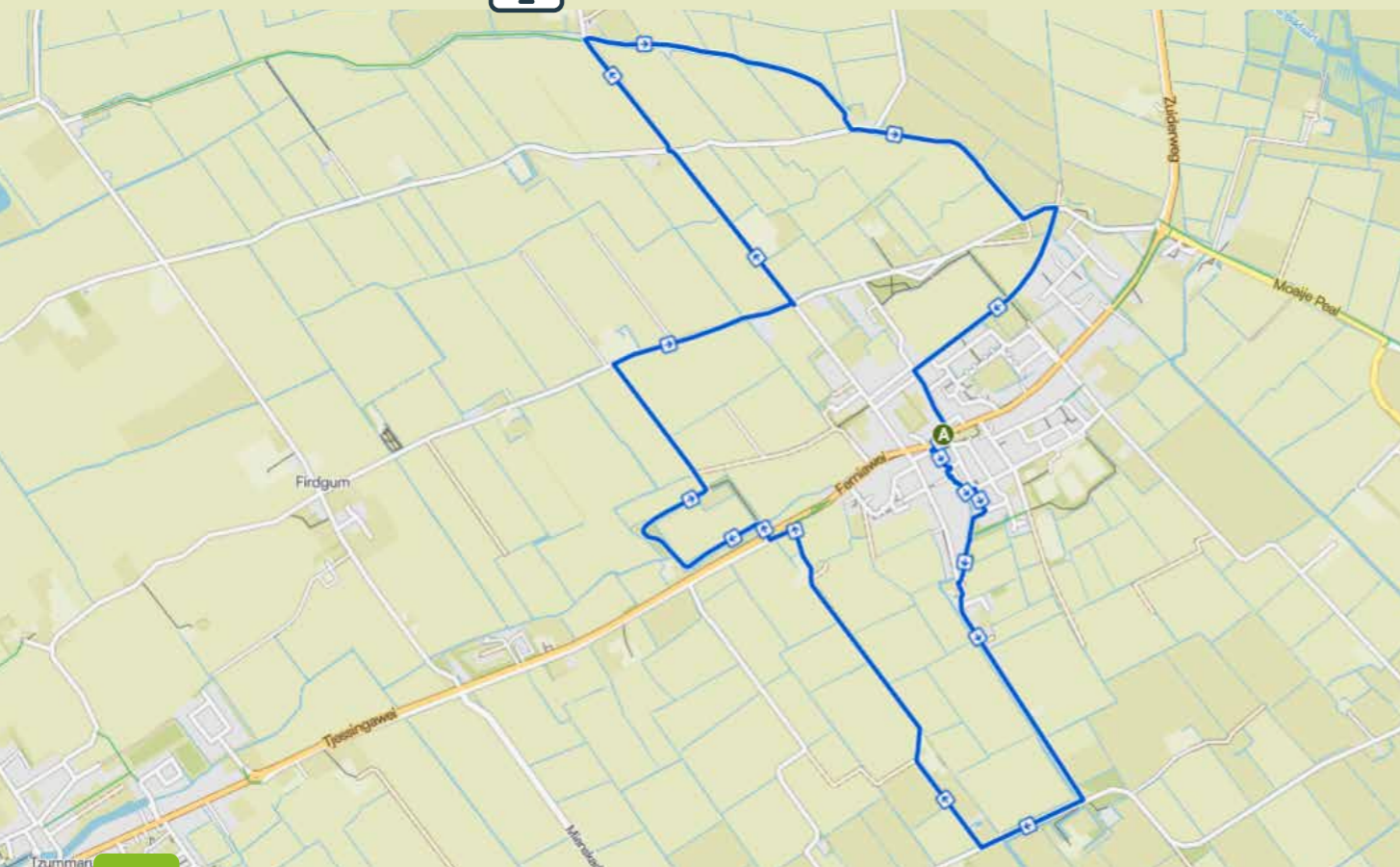
De lokale wandelingen in de dorpen aan het Spoorpaad zijn te volgen via een audio-app in vier talen, namelijk Fries, Nederlands, Engels en Duits.

Het betreft 6 lokale wandelingen in

- Midlum,
- Wijnaldum,
- Sexbierum en Pietersbierum,
- Oosterbierum,
- Tzummarum en Firdgum, én
- Minnertsgea.

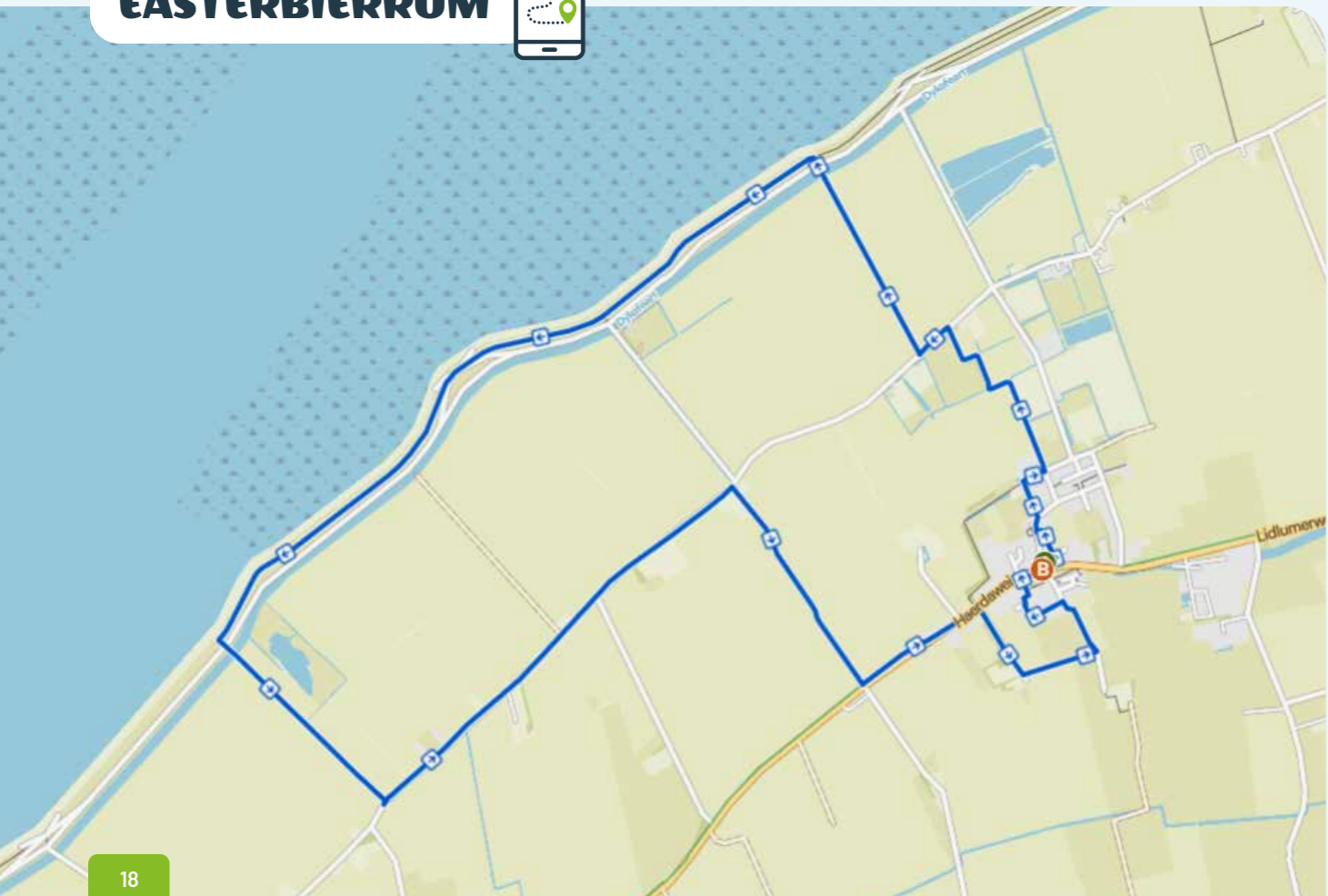
MINNERTSGEA

TSJUMMEARUM / FIRDGUM

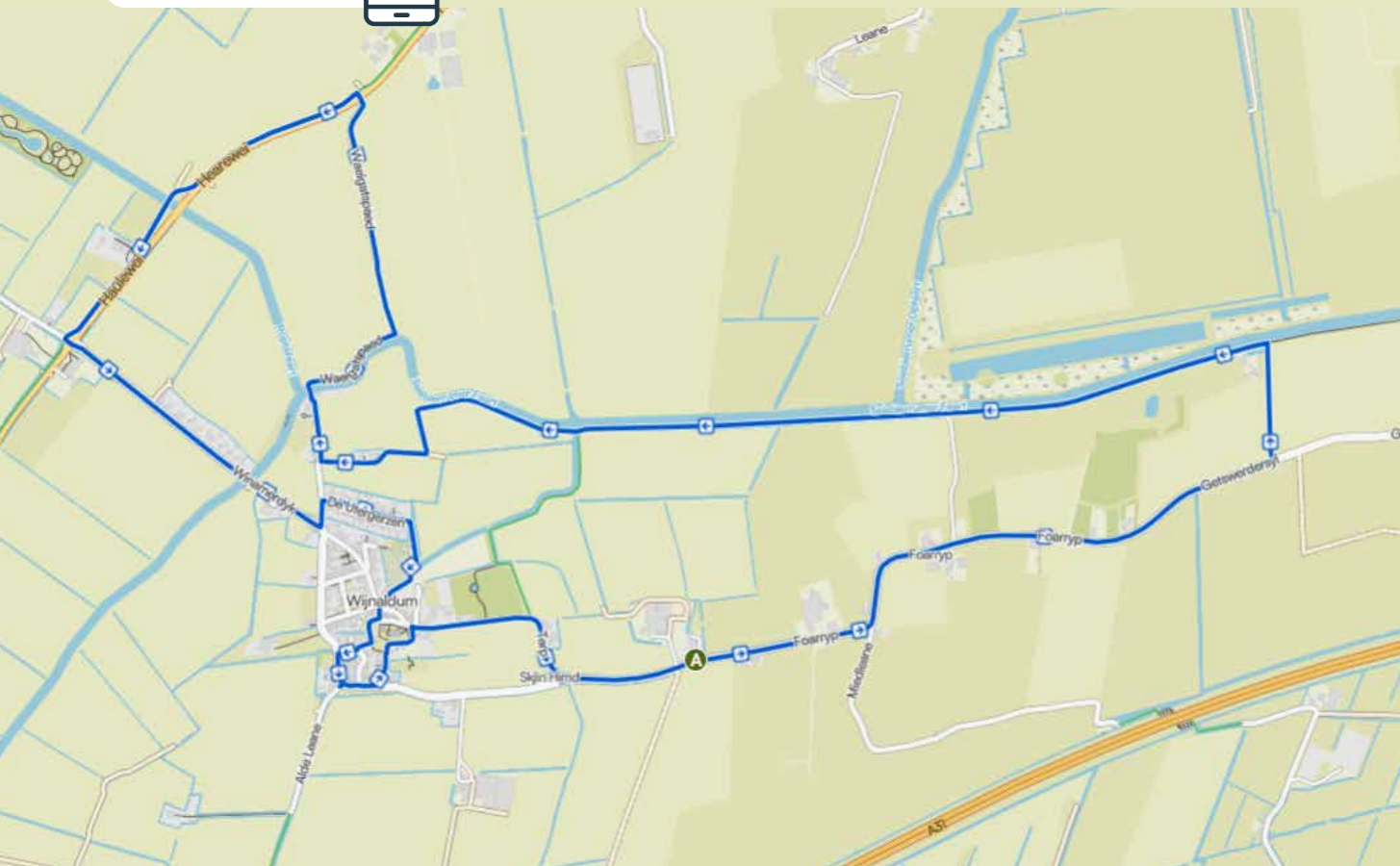
EASTERBIERRUM

SEISBIERRUM / PETERSBIERRUM

WINAAM

MULLUM

(Uit)rustpunten

We proberen zoveel mogelijk gebruik te maken van de (uit)rustpunten die er al zijn in het gebied, maar de bankjes op de route zijn dun gezaaid.

Omdat we inzetten op beweging in en beleving van het landschap, willen we de wandelaar faciliteren om even te kunnen gaan zitten en van het landschap te genieten. We zetten we in op een aantal nieuwe plaatsen bankjes op de route op landschappelijk aantrekkelijke plaatsen, praktisch te onderhouden, bereikbaar en op een veilige plek. We gaan daarvoor in overleg met de gemeenten een aantal punten aanwijzen bij elk ommetje. De bankjes moeten, net als de bewegwijzeringspaaltjes hufterproof zijn.

Om in het thema van het Spoorpaad te blijven plaatsen we langs de route bankjes van spoorbalken. Langs de route plaatsen we 7 bankjes. Hiernaast een voorbeeld van een bankje als uitrustpunt.

FASE 3: Implementatie en Promotie

Voor de algemene marketing willen we aansluiten bij bestaande marketingcampagnes die er al zijn. Voor de opening van het project Spoorpaad door het lân fan Fisk en Sjips willen we graag de financiers op een gepaste wijze bedanken en de samenwerking van de dorpen vieren.

We willen op ludieke wijze de ingebruikname van het project "Spoarpaad" voor lokaal en toeristisch wandelverkeer inluiden door het organiseren van evenementen en activiteiten om bezoekers aan te trekken.

Begroting en financiering

Omschrijving	Begroting (euro's)	Financiering
Voetgangersbrug van 1 meter breed met leuningen, all-in incl. bouw- en natuurvergunningen + loopbrug	€ 120.000 raming	Gemeente Waadhoeke, gemeente Harlingen en Regiodeal
Infoborden en richting paaltjes langs openbare paden en wegen, audiotours meertalig!, ontwerpkosten,	€ 75.000	Particuliere fondsen Nij Bethanië, etc
Structurele bijdrage onderhoud bewegwijzering en bankjes	p.m.	
(uit)rustpunten (bankjes) en plaatsen.	€ 8.000	Particuliere fondsen Nij Bethanië, etc
Aanschaf Andreaskruizen en plaatsen.	€ 10.000	Particuliere fondsen Nij Bethanië, etc
Opening en marketing	€ 7.000	
Onvoorzien (10% van begroting - uitgezonderd bruggen)	€ 9.900	
TOTAAL	€ 229.900	

- Gemeentelijke subsidies en bijdragen / Provinciale subsidies en fondsen / Waddenfonds / Dorpsfondsen en dorpsbelangen / Particuliere investeerders en sponsors.

Dekkingsoverzicht

Dekkingsbron	Bedrag (euro's)
Gemeenten Waadhoeke en Harlingen	€ 120.000 raming
DOM Procesgeld	€ 21.000
Fondsen	€ 68.900
Dorpen en wijkenfonds	€ 20.000
TOTAAL Fondsen	€ 229.900

- Fondsen: o.a. Fonds Nij Bethanië, Iepen Mienskisfûns, Waddenfonds, Stichting Juckema Sideriusfonds.
- Niet meegenomen zijn alle uren die vrijwilligers uit de 'Barradeel-dorpen' al in het project investeerden en nog zullen investeren.
- Niet meegenomen in de kosten is het plaatsen en het onderhoud van de bewegwijzering/infoborden.
- De DOM groep Barradiel bestaat uit 8-10 vaste vrijwilligers die zich belangeloos inzetten voor het project. We zoeken gezamenlijk naar subsidies, fondsen en particuliere donateurs.

CONCLUSIE

Het project It Spoarpaad biedt een unieke kans om de dorpen aan de voormalige spoorlijn wandelend met elkaar te verbinden. Door de realisatie van de wandelbrug, de ommetjes en de promotie van de culturele en historische rijkdommen van de dorpen kunnen we het lokale toerisme en de interesse van wandelaars aanzienlijk stimuleren. Met de steun van de gemeenschap en betrokken belanghebbenden, verwachten we van project Spoarpaad een succesvol en duurzaam project te maken dat toekomstige generaties zal inspireren.

Bijlage:

1. Verslag Omgevingstafel Spoarpaed 2 juni 2025

In DOM Barradiel zetten de dorpen Wijnaldum, Sexbierum, Pietersbierum, Oosterbierum, Klooster Lidlum, Tzummarum en Minnertsga zich samen in voor de eigen leefomgeving met de pijlers cultuur, natuur en toerisme in de regio. Door verschillende zelf bedachte initiatieven te ontwikkelen en promoten, streeft DOM Barradiel naar een duurzame en aantrekkelijke leefomgeving voor zowel inwoners als bezoekers.

